

Telegrafu

Organ național-bisericesc

Onor. «Asociațiunea» (Of.)

Sibiu

Abonamentul:

Un an 500 Lei. — Șase luni 250 Lei. — Trei luni 130 Lei. — Pentru străinătate un an 900 Lei. — Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției Telegrafu Român strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză
Articole nepublicate nu se înapoiază

Prețul inserțiunilor:

un șir petit 6 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului Telegrafu Român, Sibiu, str. Mitropoliei 45

Tot legea cultelor

Dilema cea mare

Legea cultelor continuă a fi obiectul celui mai viu interes al presei. O discută cu o insistență ciudată și dl Nae Ionescu.

Dar dsa și-a epuizat, încă în primul său articol, «argumentele» pentru teza catolică. Deaceia, îndeosebi când e vorba de art. 41 al Legii, convins de neputința elocventă a «argumentelor» sale, dsa o ia pe alături, compromițând definitiv ceea ce încercase să apere.

Astfel, în articolul «Protestul Blajului» (al țării nu-l interesează pe dl Nae Ionescu!) publicat în Nr. din 18 Februar a. c. al ziarului «Cuvântul» dsa aruncă ambelor biserici — ortodoxe și unite — acuza de nesinceritate juridică, spunând că *dacă* perspectivele de treceri confesionale al fi altele, și atitudinea Prea Sfințitului Vasile dela Blaj și a Preasfințitului dela Sibiu față de proiectul de lege a cultelor ar fi alta.

Presupunerea dlui Nae Ionescu frizează insulta — la adresa celor doi ierurhi. Insultă venită dela un profesor universitar. Dar dl Nae Ionescu nu face pentru prima oară acest gest — noi îi zicem, fiind vorba de un profesor de logică — necugetat.

În consecință dl Nae Ionescu ne consiliază, ca la alcătuirea legii Cultelor «*să nu mai facem caz de punctul de vedere de drept*», ci să ne orientăm după amenințările Blajului și să nu mai tulburăm pacea țării cu lupte religioase (ăstea doar is perimate!).

Abandonarea punctului de vedere de drept în materie de legislație politică, recomandată de un profesor de logică, înseamnă cel puțin o jalnică tragedie spirituală. Firește, nu pentru noi,

Dar dl Nae Ionescu nu e așa de naiv cum vrea să pară. Buba e alta. D-sa știe foarte bine că clienta d-sale, Biserica unită, se găsește într-o formidabilă dilemă: Dacă se admite punctul de vedere de drept, pe care-l susținem noi, că averea este a parohiilor, deci odată cu trecerea credincioșilor dela o confesiune la alta, trece și averea — «capitlii» ar rămânea fără latifundii (credincioșii nu interesează atâta pe membri capitliilor!); iar dacă se admite punctul de vedere catolic, că averea e a Bisericii întregi — Blajul, având de ispășit un vițiu originar în constituirea patrimoniului său — dupăcum observă, de astădată cu dreptate, dl Nae Ionescu — ar trebui să restituie toate averile sale Bisericii ortodoxe.

Numai o lege zămislită din prostia sau naivitatea legiuitorului ar putea scoate Biserica unită din această grozavă dilemă. Noi nu numai că nu presupunem, dar nici nu îngăduim legiuitorului aceste două «virtuți» bizare.

Înțelegem deci durerea dlui Nae Ionescu pentru situația clientei Dsale. Dar oricâtă considerație creștinească am avea, nu mai putem tolera privilegiile altora, mai ales când ele implică permanentizarea robiei noastre.

Noi pretindem dreptate pentru toți. Iată pentru ce nu putem abandona punctul de vedere de drept.

În consecință guvernului îi pretindem să nu se emoționeze de lacrimile de crocodil — ori de unde ar veni ele și să nu se teamă de stafii.

Iar dlui Nae Ionescu îi dorim o logică mai profesorală, ori apoi mai mult simț de dreptate.

Regimul cultelor minoritare

— Punctul de vedere al guvernului —

Ziarul «Dimineața» din 20 Februar a. c. publică declarațiile, pe cât de interesante pe atât de juste, ale dlui deputat Dr. I. Mateiu cu privire la proiectul de lege pentru regimul Cultelor, proiect care va fi adus peste câteva zile în desbaterile Corpurilor legiuitoare.

Dată fiind competența specială a dlui deputat Dr. I. Mateiu în materie de drept bisericesc și legislație politică-bisericească, publicăm mai jos declarațiile d-sale, împreună cu considerațiile introductive ale redactorului «Dimineții».

În cele de mai jos vom arăta punctul de vedere al guvernului așa cum e înfățișat de proiectul supus cercetării consiliului superior legislativ.

Libertățile pentru biserici

Un articol al proiectului prevede că bisericile pot primi danii până la 100,000 de lei fără autorizarea ministerului cultelor. Orice danie care întrece această sumă nu poate fi acceptată de un cult fără autorizarea ministerului.

Acest articol nemulțumește profund cultele minoritare cari nu înțeleg controlul asupra libertăților ce li-s hărăzite.

Punctul de vedere al guvernului, reprezentat prin alcătuitoarea proiectului de lege, e următorul:

Acumulările de averi din partea cultelor sunt indezirabile prin faptul că aceste averi devin de mână moartă; sunt dar scoase din circulație.

Ele schimbă structura socială și economică și devin factori amenințatori pentru organizația de stat, transformând Bisericile în forțe politice ce pot da altă îndrumare rosturilor statului.

În acest caz, necesitatea unui control este evidentă pen-

tru aceste danii ca și pentru achizițiile cu titlu oneros ce pot masca liberalitățile sub forma unor contracte oneroase scăpând de sub controlul statului.

Alcătuitoarea proiectului s'a luat, în ce privește articolul în chestiune după legislația modernă a altor state, în deosebi după cea din Germania, din anul 1924, care are un articol la fel fixând maximum daniei dispensată de autorizare la 3000 mărci aur.

De altfel, art. 811 din codul nostru civil constituie baza dispoziției de mai sus a proiectului dlui Lapedatu.

Controlul circularilor și ordinelor

Un alt articol al proiectului dispune ca circularile și ordinele cu caracter general ale Bisericilor să fie supuse și avizului ministerului cultelor pentru ca el să-și exercite controlul.

Greco-catolicii și mai mult încă, firește, romano-catolicii, reformății etc., protestează împotriva acestei restrângeri a autonomiei fiecărui cult.

Alcătuitoarea proiectului scoate acest control absolut necesar pentru însăși siguranța statului. Numai astfel se pot împedeca cazuri ca cel dela Timișoara unde episcopul Glattfelder, azi expulzat, a dat o circulară prin care a protestat violent contra reformei agrare, afirmând că improprietărea e o spoliație.

Or, asemenea agitații dăunătoare statului nu pot fi înlăturate decât printr'un articol ca cel de sus, care are precedente într'alte țări. În Iugoslavia, legea merge mai departe: ea subordonează întreaga activitate launtrică a cultelor controlului statului: nimic nu se face fără autorizare.

Chestiunea averilor parohiale

Desigur că punctul cel mai gîngăș al proiectului, cel mai controversat, e cel care face obiectul articolului 41, devenit 45, apoi 47, apoi iar 45, articol consacrat împărțirii averilor parohiilor în cazuri de treceri în masă la alte confesii.

În legătură cu această chestiune, a apărut recent o broșură a dlui dr. Zaharia Boilă, jurisconsult al Arhiepiscopiei greco-catolice de la Blaj, care arată punctul de vedere al Bisericii Unite. Chestiunea aceasta depășind limitele aparente ale unei probleme în fond mult mai vastă, prin aceea că merge până la discutarea dreptului bisericesc de Stat, am socotit potrivit, spre a vedea care e punctul de vedere al legiuitorului, să ne adresăm dlui deputat dr. I. Mateiu, raportorul proiectului de lege al dlui Lapedatu și autorul unui studiu amănunțit asupra «Dreptului bisericesc de Stat în România întregită».

Iată lămuririle pe care ni le-a dat d-sa, în lunga convorbire pe care am avut-o:

Parohia este persoană juridică

Toată discuțiunea pornește de la chestiunea de a se ști dacă parohia este sau nu este persoană juridică de drept public.

Noul regim general al cultelor decreteează că comunitatea bisericească locală este persoană juridică de drept public, așa cum sînt considerate și celelalte părți constitutive ale Bisericii: protopopiatul, eparhia, mitropolia, etc.

Concepția statului nostru e că nu există o persoană juridică colectivă; el refuză a accepta asemenea persoană și recunoaște numai persoane juridice distincte.

Punct pe care uniții nu vor să-l recunoască de oarece ei afirmă că numai Biserica, ca cult, poate avea persoană juridică, celelalte fiind numai denumiri și încadrări administrative, iar canoanele nu recunosc decât Biserica unitară, indivizibilă!

Or, Statul nu se ocupă de chestii de credință și de canoane; el operează numai cu elemente juridice. Canoanele es din discuție, fiind inoperante. Statul decide, pe baza suveranității naționale, cui acordă personalitatea juridică. E în același timp în drept să stabilească criteriile, modalitățile și formele prin cari acordă această calitate. Dacă Statul nu acordă Bisericii, personalitatea juridică, e fiindcă o consideră, drept cult, ceva metafizic. Recunoscând numai organizațiile distincte: parohie, eparhie, etc., se orientează după normele juridice cari călăuzesc Statul.

Persoana juridică a bisericii

Canoanele Bisericii zise Unite sînt cele ortodoxe; pe baza lor s'a unit la 1700 cu formula: ne unim, așa ca legea noastră să stea pe loc». Mai târziu, sub injoncțiunile Vaticanului, au schimbat formula. În conciliul provincial din 1900 au făcut declarația de credință că recunosc și primesc tot ce primește Biserica romano-catolică; s'au recunoscut deci catolici, cu excepția ritului rămas oriental.

De altfel, nici un canon al celor 7 sinoade ecumenice, nu vorbește de persoana juridică a Bisericii. Vorbește numai: corpus juris canonici care, în ultima-i ediție, aceea din 1912 a Papei Benedict XV, spune că dreptul de persoană juridică se întemeiază și derivă din dreptul divin. Creiarea de ficțiuni juridice, invocată de Papa, e o mare greșală. În ordinea civilă, suveranitatea națiunii creiază drepturile; o instituție religioasă nu se poate substitui suveranității naționale. Personalitatea juridică o acordă numai Statul, care e liber s'o acorde cui crede el.

Teoria Blajului cade și prin dispoziția Concordatului admisă de Papa, privitoare la investirea cu dreptul de persoană juridică a tuturor părților constitutive ale Bisericii.

D. Boilă tăgăduiește că parohiile pot fi persoane juridice pentru că nu pot sta în instanță decât cu autorizarea episcopului.

Statutul din 1924 privitor la administrarea averii Bisericii Unite, desminte, la art. 19, această afirmare, în modul următor:

„Curatorul primar (epitropul) împreună cu administratorul oficiului parohial reprezintă în cele materiale comunitatea. Ambii subscriu contractele de vânzare și cumpărare, ambii se prezintă la eventualele pertractări în cauze de avere ale Bisericii”.

Deci însăși Biserica Unită decreteează că parohia e reprezentată de reprezentanții ei fi-rești: preotul și epitropul.

D. Boilă mai spune că dreptul de imixtiune al Regelui în afaceri bisericești nu derivă din Pactul fundamental, căci bisericile există dinainte de Constituție, ci din privilegiul Papei, pe cale de Concordat.

Eroare grosolană de drept pe care e suficient s'o subliniem.

Situația de drept a unui cult în Stat n'o poate determina Papa, care n'are autoritate juridică, ci exclus suveranitatea națională. «Universalitatea» Bisericii catolice privește numai dogma și viața ei internă, în care Statul, desigur că nu in-

tervine. El intervine abia atunci, când Biserica se manifestă în Societate, deci când e vorba de viața ei externă.

Normele de drept cari reglementează această viață externă, sînt un atribut exclusiv al Statului, cum o face cu orice instituție sau corp social constituit pe teritoriul său.

Iată distincția fundamentală care înlătură concepția nejuridică a «privilegiilor papale» în domeniul dreptului public intern.

În România de ieri, cultul catolic n'a avut nici o existență juridică, căci Statul nu i-a dat-o nici odată, socotindu-l ca o asociație privată.

În ce privește îndreptățirea, împărțirea averilor bisericești și legea persoanelor juridice de drept privat prevede în unele cazuri lichidarea patrimoniului juridic.

Între aceste cazuri e scăderea numărului membrilor ce constituie corporația sub numărul fixat de statute sau sub cel fixat de lege. Întru cât persoana privată se acordă de tribunalul civil, iar cea juridică de drept public numai prin lege, e firesc să intervină noua lege a cultelor în acest sens.

Cum se va face împărțirea averii parohiei.

Statul e în drept să stabilească condițiile în care persoana juridică ia naștere, în care ea funcționează și în care ea încetează și că lichidarea se face prin justiție. Având acest drept, Statul, inspirându-se prin analogie din dispozițiile legii persoanelor de drept privat, hotărăște ca în caz dacă, prin deplasarea membrilor (a majorității absolute) se schimbă structura organizației, în cazul în speță a parohiei, e locul să se hotărăască asupra soartei averii. Majoritatea absolută formând o nouă comunitate investită cu persoană juridică de drept public, e în drept să ceară repartizarea averii. Biserica și casa parohială nu pot fi obiect de împărțire, nu pot fi scoase la licitație. Ele vor fi date majorității, apoi evaluate de justiție pentru ca majoritatea să acorde solidar despăgubiri, în caz dacă minoritatea refuză ca statul să-i facă o altă biserică și o altă casă.

Dispoziția aceasta nu e tendențioasă, nu lovește special pe uniți. Ea e generală, privește toate cultele și de pe urma ei pot suferi și ortodocșii din Arad și Bihor, în favoarea baptiștilor și protestanților și catolicii (ca în Secuime).

Monument al unirii la Sibiu

Orașul Sibiu nu are până acum un monument al unirii tuturor românilor și al desrobirii neamului. Nu are monument care să reamintească tuturor, că la porțile acestui oraș a fost înfaptuită pentru prima dată în viața neamului nostru ideea unității noastre naționale, prin neuitata victorie de la Șelimbăr a lui Mihai Viteazul; un monument care să reamintească generațiilor viitoare, că în jurul acestui oraș au fost cele mai crâncene lupte date în războiul cel mare pentru întregirea neamului; un monument care să spună în viitor tuturor urmașilor noștri, că cel dintâi în acest oraș, Marele și Slăvitul nostru Rege Ferdinand I, a primit dețilarea oștilor sale victorioase după desrobirea Ardealului și înfăptuirea visului strămoșesc, și că aici, pentru întâia dată, s'a jucat hora unirii de către popor și Rege laolaltă; un monument care să arate recunoștința noastră a tuturor, admiratori ai faptelor de neîntrecută vitejie, bunătate, măreție și credință către țară și neam al slăvitului și în veci neuitatului nostru Mare Rege Ferdinand I.

De general Găvănescu, comandantul Corpului 7 Armată, a luat inițiativa înfăptuirii acestei mărețe opere și așezarea ei în orașul Sibiu, în care scop s'au constituit comitete în toate orașele din județele cuprinse în zona C.

7 A., care lucrează sub conducerea următorului comitet central:

Membrii de onoare: I. P. Sa Mitropolitul Nicolae; Ioan Lapedatu, fost ministru; general de corp de armată în rezervă Ioan Boeriu.

Președinte: general de divizie C. Găvănescu, comandantul Corpului 7 arm. Vice-președinți: general Mironescu Gh., comandantul diviziei 19 a inf.; general Dăschievici I. comandantul diviziei 18-a inf.; general Prodan Ioan comandantul diviziei I-a inf.; general Iovanovici Ant. comandantul diviziei I-a cav.; general Makarovici V., comandantul artileriei corp. 7 art.; dl Dr. N. Regman, prefectul județului; dl Dr. Oct. Rusu, Vice-președintele Asociațiunii culturale.

Legea cultelor și uzanțele diplomatice. În nenumăratele noastre proteste ce le-am făcut împotriva Concordatului am afirmat, între altele, că papa tinde prin el să se amestece în treburile interne ale țării.

Bănuiala izvorâtă din experiența tuturor concordatelor ne este confirmată printr'un fapt pe cât de recent pe atât de senzational. Într'adevăr gazetele anunță că Mons. Dolci, nuntial papal de la București, s'a interesat de starea proiectului de lege pentru regimul cultelor din România direct la consiliul legislativ.

În virtutea uzanțelor diplomatice, pe cari Vaticanul le cunoaște foarte bine, reprezentanții diplomați au să se informeze în chestiunile cari li intere-

zează — la guvernul țării. Mons. Dolci trecând peste capul guvernului, a luat contact direct cu consiliul legislativ. De ce? Știe d-sa de ce. Suntem siguri. Așteptăm cu o vădită curiozitate atitudinea guvernului.

Pecând își va trimite Vaticanul reprezentant și la registratura ministerului de Culte din România? Ori și-l are deja?

„Chestiunea averilor bisericesti”, broșură de 26 pagini, ce ni se trimite la redacție, este scrisă de dl. **Dr. Zaharia Bolla**, dela Blaj, care însă n'aduce, pe lângă tot luxul său în argumente de tot felul, absolut nimic nou în problema ce-și propune s'o lămurească. Dl profesor dela Cluj, G. Bogdan-Duică, și-a luat osteneala d'a semnala broșurica, — fără a stăruia asupra conținutului ei, — și în ziarul **Națiunea** (dela 17 l. c.) încrestează, din această publicație, câteva «idei de mahala», — din care, pentru distracția cititorilor, reținem și noi următoarele: Art. 41 din proiect, scrie dl Dr. Zaharia Bolla, «este o formulare criminală»; ortodocșii voesc — după dl Bolla, «a face cuceriri și a desființa pe uniți cu concursul pe care îl dau pretorii și jandarmii, revizorul și consilierul agricol și alți slujbași ai statului, toți puși sub ordinele clerului ortodox», (formidabil cler, n'avem ce zice!); «în România mare, spune broșura, nu există nici o lege ungurească, rusească, nemțească», pentru că — simplu de tot — legile acestea prin «preluare» au devenit românești! — Credem că e d'ajuns, pentru a înțelege valoarea broșurii.

Viața culturală și națională în județul Hunedoara

— Corespondență —

Două momente, din viața culturală și națională a județului nostru, voesc a le scoate la iveală. Și adică: **șezătoarea culturală din Brad și expoziția proiectată la Hunedoara.**

În șezătoarea din Brad, la 8 Februarie a. c., s'au desbătut chestiunile: înființarea de case naționale și biblioteci populare în Zarand. Fără case naționale, în care adulții dimpreună cu bărbai și femei, să poată conveni, cei și sfatul asupra lucrurilor bune și frumoase, anevoie se vor putea desbăra de patimi și greșeli. Au trecut vremile, când românii, în adunări culturale și economice erau spionați de agenții puterii de stat, și a sosit ora când și noi putem să ne desvoltăm în libertate, putem să citim cărți și gazete scrise de bărbai cu iubire de de neam și lege, în scop ca, înaintând în cele culturale și materiale, să devenim stăncă puternică în temelia patriei.

La sărbătoarea culturală din Brad frumos a cuvântat zărăndeanul avocat Dr. C. Glava, fost deputat, care dovedind importanța caselor naționale și arătând felul cum fiecare comună poate să și înființeze o atare instituție, a profețit că din ele va răsări uniunea sufletească și solidaritatea națională. Profesorul Gh. Pârva a arătat importanța bibliotecilor populare în luminarea poporului.

Pentru înființarea lor, «Astra» trimite an de an sute de broșuri; ear marele prof. di Nicolae Iorga a trimis în Zarand de curând 220 broșuri.

La 8 Februarie prefectul Hunedoarei a convocat la Deva pe directorii despărțimintelor Astrei, notabilități și autorități din județ, ca împreună să se sfătuiască asupra organizării unei serbări culturale naționale în lunie 1928 la Hunedoara.

Serbarea, menită a fi o manifestare a vieții naționale din acest județ, este inițiată prin desp. Hunedoara, condus de luminatul protoiereu Dr. V. Oana, în înțelegere cu prefectul județan și comitetul central al Astrei, sprijinită de guvernul țării, în numele căruia secretarul de stat dela interne, Gh. Tătărescu, a promis 500.000 lei pentru acoperirea cheltuielilor.

S'au angajat la conlucrarea autoritățile, instituțiile și societățile culturale și s'au designat comitetele.

Sperăm că expoziția proiectată de industrie, de copii, de lucruri manuale, de vite, precum și un conduct etnografic, concurs de dansuri și coruri naționale, prin reușita lor vor face nu puțină cinste județului. **Coresp.**

INFORMAȚIUNI

Despre Societatea Națiunilor. Ministerul instrucțiunii a trimis școalelor secundare o adresă, prin care le cere ca în clasa VIII profesorii de istorie să țină, în una din cele două ore de curs ce le au săptămânal, lecturi despre organizarea și scopurile Societății Națiunilor. Lecțiile se țin în primele două săptămâni ale lunii Martie.

Fără funeralii naționale. Guvernul englez avea intenția să facă funeralii naționale marelui bărbat de stat al Angliei, **lordul Asquith**, înecat din viață în 15 Februarie a. c. Conform ultimei dorințe a distinsului dispărut, funeraliile sale s'au făcut în cea mai strictă simplitate.

Scutire de impozite. Ministrul de finanțe a decis ca pensiile sau rentele acordate pe bază de legi speciale cu caracter personal sub formă de recompensă națională, sănt scutite atât de impozitul pe salarii, cât și de impozitul pe venitul global.

Standardizarea cerealelor. Ca măsură pentru ridicarea agriculturii și îmbunătățirea situației generale economice a țării, s'a întocmit proiectul de lege a **standardizării sau clasării** cerealelor. Legea se întemeiază pe următoarele principii: Obligatorietatea clasării pentru cerealele destinate exportului, pentru comerțul interior, urmând a se hotărâ ulterior; Înlesnirea acestei clasări prin organizării independente cu caracter special, în forma unor societăți anonime. Pentru judecarea eventualelor nemulțumiri contra clasării făcute de agenții întreprinderilor, se instituie în fiecare județ una sau mai multe comisii speciale de clasare, cu drept de apel la **Consiliul superior** de clasare care judecă în ultima instanță. Noua lege va înlesni sâtenilor posibilitatea să-și valorifice produsele, făcând vânzarea direct, nu prin intermediari care în timpul recoltei merg din sat în sat și avunesc pe prejuri de nimic munca de un an a micului producător; va înlesni procurarea creditului necesar agriculturii, și va organiza comerțul de cereale destinate exportului, astfel ca să redobândim piețele străine care și-au îndreptat privirile către alte țări exportatoare. — Firește, că toate aceste înlesniri atârână dela felul cum se vor pune în practică dispozițiile legii.

Centenarul lui Ibsen. Ministerul artelor a delegat pe dnii Cornelii Moldovanu, directorul Teatrului național din București, I. Marin Sadoveanu, Liviu Rebreanu și Ar. Demetriadi, strălucitului talmăcitor al pieselor ibseniene jucate în București, să reprezinte România la serbările centenarului dela nașterea marelui scriitor H. Ibsen, serbări ce se țin la Oslo (Norvegia), la 15 Martie 1928.

O școală eparhială de gospodărie casnică și de meserii a luat ființă din inițiativa P. S. Visarion, episcop al Bălților și Hofinului, la mănăstirea de călugărițe din Japca, județul Soroca. Școala se adăpostește în chiliile mănăstirii. În școală se primesc fete în vârstă de 14—18 ani, având cursul primar de 4 clase.

Capitaluri românești pierdute. Mai zilele trecute se vestise falimentul Băncilor Unite din Cluj, unde dintre depozitenți se găseau și mulți români, cari au pierdut — în urma încrederii lor prea mari în institutele jidovești — însemnate sume de bani. Acum se anunță mari falimente și dela Arad, unde Banca Asociață și-a încetat plățile păgubind peste trei mii de depozitenți români, cari pierd câteva milioane de lei la această bancă. Directorii ei, Káron Aladár și György Ignátz, sânt arestați pentru escrocherie și gestiune frauduloasă. Banca Industrială, asemenea din Arad și condusă tot de jidovi, dând faliment, a păgubit și ea un mare număr de români. Să le fie tuturora de învățătură, — lor și altora.

Broșuri festive, pentru comemorarea a 50 de ani dela realipirea Dobrogei, va publica ministerul instrucțiunii sub auspiciile Casei școalelor. Una din broșuri va avea caracter popular, ear cealaltă caracter științific, tipărită în mai multe limbi.

Cămătărie. Citim într-o revistă, că în Basarabia, în unele orașe, se plătește dobânda — pe ceas. Dobânzi de 200%—240% pe an sânt normale. Ele se încasează, dela cei mai nevoiași oameni, de niște birouri din apropierea «Caselor de amanet». Împrumuturile se dau pe recipisele acestor case de amanet, recipisele se depun în gaj, cu drept de răscumpărare a obiectelor. Dobânda este 20% lunar=240% anual; dacă trece termenul de o lună, datoratul pierde dreptul asupra recipisei, care rămâne cum-părată de creditor. La astfel de jaf, autoritățile n'au nimic de spus?

Publicațiune. La liceul «Gh. Lazăr», din Sibiu, este vacant postul de supraveghetor de ordine. Doritorii de-a ocupa acest post sânt invitați a se prezenta la direcțiunea liceului.

Diracțiunea.

Stiri scurte. Englezii întrebuințează astăzi electricitatea în nenumărate cazuri. Între altele, în vreme de frig persoanele din magazine poartă pantofi cari se încălesc prin electricitate.

— România va participa la târgurile de mostre din Viena (între 11 și 18 Martie) și Budapesta (între 28 April și 7 Mai) 1928.

ȘTIRI LOCALE

Teatru. Reprezentațiile, date de dna **Marioara Voiculescu**, sânt pentru publicul sibian evenimente artistice de întâiul rang. Mândria scenei române, dna Voiculescu, în fruntea unei trupe alcătuite din puteri de seamă ale teatrelor din capitală, a jucat Duminică seara, drama **Învierea**, după neîntrecutul povestitor rus Tolstoi. În cinci tablouri, din viața societății Rusiei țariste, bogate în momente dramatice, se desfășoară nedreptățile, suferințele și durerile unui popor evlavios și vrednic de o soartă mai fericită, decât cea actuală... Dar, durerile și suferințele dreptilor duc neapărat, în cele din urmă, la **învierie**: din depărtare răsună, la începutul piesei, și se repetă la sfârșitul ei, glas duos de ciopot și cântarea izbăvitoare: «**Hristos a înviat din morți**»... Dna Marioara Voiculescu și di Duulescu, în rolurile prime, ni-au dat o talmăcire desăvârșită, — mai emoționantă cu greu se poate închipui. Ansamblul d'asemenea, n'a

lăsat nimic de dorit. Primirea artiștilor noștri din București a fost una dintre cele mai însuflețite.

Conferența Asociațiilor. O contribuție a «Extensiunii universitare» dela Cluj a fost instructiva conferință de Duminică seara, ținută în sala prefecturii de d-nul Dr. Coriolan Petran, profesor universitar de Istoria Artelor la Universitatea din Cluj. Conferențiarul a vorbit despre rezultatul principal, obținut în urma cercetărilor sale, asupra monumentelor de artă națională din Ardeal. Arta cultă a trecutului nostru este aproape exclusiv **bisericească**, — și a fost apreciată mai întâi de scriitori străini. Cel mai vechi monument de artă în Ardeal este biserica dela **Densuș**, din veacul al 12-lea; — nici unguri, nici sașii nu au monumente mai vechi decât acesta. Din veacul al 13-lea sau al 14-lea avem biserica dela Hunedoara; conferențiarul amintește apoi mănăstirea brâncovenească dela Sâmbăta de sus și alte sfinte locașuri, arătând diferitele grupe de stil în care s'au clădit atât bisericile de piatră, cât și bisericile și bisericuțele de lemn ardelen, precum și pictura lor, toate ilustrate cu frumoase proiecțiuni luminoase. Conferențiarul a fost viu aclamat. Ni-a prezentat și pompoasa noastră catedrală, amintind, că este o fericită întrupare a vechei tradiții bisericești de a îmbina stilul bizantin cu elemente din vechiul stil bisericesc românesc. Și deci, spune conferențiarul — s'a făcut o nedreptate răposatului mitropolit Mețianu cu învinuirea adusă că la stilul bizantin a adăugat superbe turnuri.

Sedință. Consiliul comunal al municipiului Sibiu este convocat în sedință, — care este publică, — pe Joi, 23 Februarie 1928, la ora 4 d. a. în sala primăriei.

Conferențele cercului militar-civil. O vrednică comemorare, a lui **Nic. Bălcescu**, s'a ținut în cercul militar-civil, în 19 Februarie, înaintea unui public numeros, onorat de prezența unor reprezentanți marcanți ai bisericei ortodoxe și alte distinse persoane din Sibiu. — Oratorul zilei a fost dl I. Ilescu, consilier la curtea de apel, magistrat, în Sibiu, care a vorbit despre viața și activitatea lui N. Bălcescu. Conferențiarul a dat probe că știe reliefa personalitatea istoricului român. Ni-a zugrăvit fazele prin care a trecut acest mucenic al nostru, dela București și până la Palermo. Și trecerea în revistă a lucrărilor lui Bălcescu, a fost norocoasă. Sub conducerea dlui prof. Timotei Popovici, corul Școalei normale a executat melodii în legătură cu viața lui Bălcescu. Au urmat și câteva izbutite recitări de versuri. Dl gen. comandant de corp de armată, C. Găvănescu, promotorul acestor festivaluri și conferențe, poate fi satisfăcut și cu această reușită manifestare dela cercul militar-civil.

Hymen. Dna Elena Gabor și dl Nicolae Vintilă, culegător tipograf, fidanțați.

La «Legatul Alexandru Chidu» pentru ajutorarea copiilor săraci din Sibiu, sub. inferior, aplicați la meserii, administrat de «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» a colectat di Ioan Stanciu, viceprez. Reuniunii Lei 720 — dela nuntașii tinerilor Ioan Băcilă, măcelar cu dșoara Marioara Mațela, din Feldioara, fiind ca nași di Gheorghe Pascu, dir. Tribunalului Sibiu, cu dna. — Pentru prinos mulțumeste:

Comitetul.

Citiți și răspândiți ziarul
Telegraful Român

Publicațiune

Pentru unele lucrări de reparații și transformări la casa fondului tipografiei arhidiecezane din strada Mitropoliei Nr. 45, până inclusive la 29 Februar a. c., se primesc devize — oferte în scris, adresate: Comisiunii administrative a tipografiei arhidiecezane în Sibiu.

Informațiuni despre lucrările ce sânt a se face se pot primi dela delegatul comisiei Dr. Eusebiu Roșca, rectorul academiei teologice «Andreiane» (strada Mitropoliei Nr. 24—28) în timpul dela 9—11 ore a. m. fiecare zi.

Sibiu, din ședința comisiei administrative a tipografiei arhidiecezane, ținută la 10 Februar 1928.

Nr. 119/1928. (23) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Noul săsesc, protopresbiteratul Târnava-mare, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român:

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat; sesia parohială 12 jugăre din care 5 jugăre din reforma agrară, se va întregi până la 32 jugăre; 3 $\frac{1}{2}$ stânjini lemne de foc aduse în curte; 1 (una) ferdelă veche porumb dela fiecare familie, — văduvii și văduvele $\frac{1}{2}$.

Doritorii de a ocupa acest post sânt invitați a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare, subsemnatului oficiu protopopesc și cu prealabilă încuviințare a acestuia să se prezinte în termenul indicat în vre-o Duminecă sau sârbătoare spre a cânta și predica și a face cunoștință cu poporul.

Biertan, la 4 Februar 1928.
Oficiul protopopesc ort. rom. Târnava mare în înțelegere cu comitetul parohial.

Nicolae Gheaja
adm. protopopesc.

Nr. 376/1928. (46) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante de clasa a doua din Arpașul-de-jos, protopresbiteratul ortodox român al Avrighului, în baza concluderii consiliului parohial din 27 Martie 1927 se publică nou concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

1. Emolumentele împreună cu acest post de paroh sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

2. Folosirea locului destinat pentru casa parohială.

3. Folosirea teritoriului de 5 jugăre 1200 stângini pătrați.

Doritorii de a ocupa acest post de paroh să-și substearnă cererile concursuale instruite conform normelor în vigoare la oficiul protopresbiterat în Avrig, (poșta Avrig, jud. Sibiu) până la termenul susindicat, având a se prezenta în vre-o Duminecă sau Sârbătoare la biserică, spre a cânta cuvânta eventual a celebra și a face cunoștință cu poporul și poziția locului.

Avrig, 5 Februar 1928.
Oficiul protopresbiterat ortodox român al Avrighului în înțelegere cu consiliul parohial.

Ioan Cădea
protopop.

Nr. 121/1928. (24) 2—3

Concurs repetit

Pentru întregirea parohiei de cl. III Dupușul, protopopiatul Târnava mare, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat conform coalei B.

2. 20 (douăzeci) jugăre pământ sesie parohială.

3. Trei (3) sorți, lemne pentru foc din pădurea comunei politice.

4. Stola obișnuită în parohie.

Reflecții își vor înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc, și cu prealabilă încuviințare a acestuia să se prezinte în termenul fixat în vre-o Duminecă sau Sârbătoare spre a cânta și predica și a face cunoștință cu poporul.

Biertan, la 4 Februar 1928.

Oficiul protopopesc ort. rom. Târnava mare în înțelegere cu Consiliul parohial.

Nicolae Gheaja
adm. protopopesc.

Nr. 119/1928 prot. (21) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Fântâna, cu filia Hoghiz, protopopiatul Rupeni (Cohalm), se publică din nou concurs cu termen de 30 de zile, dela prima apariție în Telegraful Român.

Venitele împreună cu acest post sânt:

1. Întregirea dela stat.

2. Sesiune parohială veche 4 $\frac{1}{2}$ jug. cat. și 5 jug. primit din reforma agrară.

3. Locuință în casele parohiale și folosirea curții, grădinii și a dependințelor de acestea.

4. Dela circa 140 familii din parohia Fântâna și 30 familii din filia Hoghiz, câte una ferdelă nouă (20 lit) cucuruz. Văduvii și văduvele plătesc pe jumătate.

5. Stola stabilită și uzitată în protopresbiteratul Cohalm.

Concurenții să-și înainteze cererile de concurs Oficiului protopopesc ortodox Rupeni (Cohalm) însoțite cu toate documentele necesare, și, spre a face cunoștință cu poporul, să se prezinte în vre-o Duminecă sau sârbătoare la biserică pentru de a cânta, predica sau celebra.

Oficiul Protopresbiterat ort. Rupeni (Cohalm) în înțelegere cu Consiliul parohial respectiv.

Ștena, la 1 Februar 1928.

Jeronim Buzea
adm. prot.

Nr. 2/1928. (26) 2—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III Răchita-Purcăreți, protopopiatul Sebeșului, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Telegraful Român.

Venitele sânt cele fasonate în tabloul B. pentru întregirea dela stat.

Concurenții-și vor înainta cererile și documentele necesare, în termenul indicat, la oficiul protopopesc.

Sebeș, 6 Februar 1928.

Oficiul protopopesc.

Sergiu Medean
protopop.

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Lepindea, protopopiatul Târnavei, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima apariție în Telegraful Român. — Venitele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea venitelor preoțești dela stat.

1. Casă nouă parohială din peatră, zidită în anul 1927 cu 4 încăperi în apropierea bisericii și cu toate supraedificările ca: surș, grajd, hămbar pentru bucate etc.

2. Sesiune preoțească de 23 jugăre arător și fânaș și 3 jugăre pădure bună.

3. Stolele uzitate în parohie.

Comuna are stația principală la Bahnea (centru de plasă cu medic, farmacie, tîrguri de țară etc.) linia Blaj—Praid, la distanța de 5 km. pe drum județan și haltă pe aceeași linie la Ceuaș 3 km.

Concurenții să-și înainteze cererile cu actele convenite subsemnatului oficiu protopopesc în termenul de mai sus, având a se prezenta în tr-o Duminecă sau sârbătoare în parohie spre a face cunoștință cu credincioșii, a celebra sf. Liturgie, a predica și cânta.

Oficiul protopopesc ort. al Târnavei în înțelegere cu Consiliul parohial respectiv.

Dicioșanmărtin, la 31 Decemvrie 1927.

Gheorghe Oprean
adm. prot.

Anunțuri și reclame

Cel mai răspândit ziar care poate fi întrebuințat pentru anunțuri și reclame în cercurile preoțești din Ardeal, este

Telegraful Român

Anunțuri și reclame se primesc la Administrația ziarului, în Sibiu, strada Mitropoliei Nr. 45.

A apărut

în a doua ediție revăzut și complectat

Tipicul bisericii ortodoxe

Intocmit pentru trebuințele preoților, studenților în teologie și ale elevilor școalelor normale

de
AUREL POPOVICIU
profesor la Școala Normală „Andrei Șaguna”

și se poate comanda dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu. — Prețul Lei 100, plus spese poștale Lei 15.

Din «Biblioteca Bunului Păstor» se găsesc la Administrația Revistei teologice:

Nr. 13. «La cine ne vom duce?» de Dr. Gr. Cristescu, profesor.

Nr. 14. «La luptă dreaptă!» de Nicolae Colan, profesor.

Anunțuri și publicații se primesc cu prețuri cumpătate, la administrația ziarului:

Telegraful Român

A apărut

în «Biblioteca bunului păstor» Nr. 17 scrierea

„La picioarele Mântuitorului”

Scurte meditații pentru preoți, prelucrate după A. Huonder, din limba germană

de

Ioan Moșoiu

profesor la liceul ortodox român «Andrei Șaguna» din Brașov

Volumul I. Sibiu 1927. Tipografia arhidiecezană. Pagini 205. Prețul Lei: 80.

În zilele acestea s'a trimis această scriere, deosebit de frumoasă și prețioasă, tuturor preoților din arhiepiscopia de Alba-Iulia și Sibiu. Dar nu ar trebui să fie preot în biserica românească, care să nu fi citit această carte. Ea este de recomandat și oricărui suflet iubitor de cele sfinte.

A apărut în ediție nouă:

Frumoasa din Nor

și alte povești, de E. HO-DOȘ. Volumul conține, pe 196 pagini, 12 dintre cele mai frumoase povești din popor. Se află la: Librăria Arhidiecezană, în Sibiu. Prețul 60 lei și porto.

Citiți

MEMORIILE

Arhiepiscopului și Mitropolitului
Andrei Șaguna

Au apărut într'un frumos volum, de 112 pagini, cu ilustrațiuni. Cartea cuprinde însemnările lui Șaguna despre fapte și întâmplări momentuoase din viața sa. Se află la

Librăria Arhidiecezană în Sibiu

Prețul: 25 Lei

Croitoria de domni

DUMITRU DUȘLEAG

Sibiu Str. Rannicher 6^a Sibiu

execută tot felul de **Costume bărbătești**

solide cât și după ultima modă

Praxă îndelungată în confecționarea de

Reverenzi

:: cari se execută după sistemele cel mai nou ::

Serviciu prompt! Prețuri moderate!

Dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu, se poate comanda

ACAFTISTUL

Preasfintei Născătoare de Dumnezeu și alte rugăciuni

legat foarte fin, în plus, cu copii și aurit. Prețul de Lei 400.—